

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Інституту соціальної та
політичної психології

від «28» серпня 2025 р., протокол № 09/25

Директор _____

Микола СЛЮСАРЕВСЬКИЙ

КАТАЛОГ

**вибіркових навчальних дисциплін циклу професійної
підготовки (вибіркова складова) освітньо-наукової
програми підготовки докторів філософії**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Ступінь вищої освіти: доктор філософії

Галузь знань: С – Соціальні науки, журналістика, інформація та
міжнародні відносини

Спеціальність: С4 Психологія

Київ – 2025

Каталог – 2025

ДВА	Дисципліни за вибором аспіранта	
ДВА.01	1. Philosophy and methodology of science	3
	2. Основи самопізнання та саморозвитку особистості	4
	3. Психологія соціальних когніцій	5
ДВА.02	1. Психопатологія політичного життя	6
	2. Психологія політичної комунікації	7
	3. Профілактика психопатології в медіа (клінічна психологія в інформаційному вимірі)	8
ДВА.03	1. Методи вибіркового дослідження у психології	9
	2. Structural Equation Modeling	10
	3. Резильєнтність та благополуччя персоналу організацій	11
ДВА.04	1. Інновації та експериментування у навчанні	12
	2. Психологічна публікація в іноземних журналах	13
	3. Психометрика	14
ДВА.05	1. Соціальна психологія власності та економічної поведінки	15
	2. Психологічна стійкість і особистісні ресурси науковця: теорія і практика в умовах воєнного та повоєнного часу	16
	3. Соціально-психологічні основи здоров'я	17

Дисципліна (ДВА.01)	Philosophy and methodology of science
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	1-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	англійська
Вимоги до початку вивчення	Знання із дисципліни «Методологія наукових досліджень та сучасного гуманітарного пізнання»
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

The **goal** of the course “Philosophy and methodology of science” is to understand the basic concepts and principles that define philosophy and methodology of science and as a field. This course provides a basic introduction to the main philosophical questions concerning scientific knowledge and methodology. It surveys a variety of positions on standard philosophy of science topics centered around basic themes. Students explore to what extent science resembles or differs from other ways of knowledge, the specificity of the scientific methods and scientific explanation, philosophical accounts of scientific theory-change including falsificationism and paradigm changes. Students look at the scientific realism debate: can fundamental philosophical questions on the structure of reality be answered by the sciences? What can philosophical reflection on the history of science tell us about the reliability of scientific methodology? Students examine theoretical and empirical investigations of scientific practice. Next to an introduction of established theories and key concepts in philosophy and methodology of science, this course also explores the ethical responsibilities of scientists. This course investigates the foundations of scientific inquiry from a range of perspectives.

Дисципліна (ДВА.01)	Психологія соціальних когніцій
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	1-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання з загальної та соціальної психології
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Психологія соціальних когніцій» – оволодіння аспірантами теоретичними знаннями в галузі психології соціальних когніцій, набуття ними навичок розпізнавання когнітивних викривлень та упереджень, а також маніпуляцій у комунікативній сфері. Предметом психології соціальних когніцій є психологічні особливості, закономірності та механізми пізнання людиною інших людей і соціальних феноменів. Виступаючи складовою соціально-психологічної проблематики, дослідження соціальних когніцій водночас базується на розумінні психологічних закономірностей та механізмів людського пізнання в цілому. Тому викладання зазначеної навчальної дисципліни передбачає ознайомлення аспірантів з фундаментальними напрацюваннями в галузі когнітивної психології, які застосовуються до проблеми пізнання людиною інших людей і соціальних феноменів з урахуванням її соціально-психологічної специфіки. Отже, змістове наповнення курсу включає як базові загально-психологічні знання, які можуть бути широко застосовані аспірантами в їхній науковій роботі, так і тематично більш специфічні знання. Окрему увагу приділено аналізу різного роду когнітивних викривлень, зокрема і тих, що застосовуються у процесах соціальної взаємодії з маніпулятивною метою. Цей аспект психології соціальних когніцій є не лише особливо актуальним з практичної точки зору, а й становить наукове підґрунтя для підвищення аспірантами власної рефлексивності в когнітивній сфері.

Дисципліна (ДВА.01)	Основи самопізнання та саморозвитку особистості
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	1-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання з загальної та соціальної психології
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Основи самопізнання та саморозвитку особистості» – оволодіння аспірантами теоретичними знаннями з проблем розвитку самосвідомості, самопізнання і саморозвитку особистості, стимулювання особистісного і професійного саморозвитку як життєвого орієнтиру особистості та набуття здобувачами практичних навичок послідовного самопізнання і сприяння особистісному і професійному зростанню та підвищенню самоефективності в умовах посилення невизначеності. З метою максимальної ефективності навчання, його продуктивності і наближення до індивідуальних потреб здобувачів третього рівня вищої освіти, програму побудовано таким чином, що в ній поєднано традиційні і новітні методи викладання. В реалізації програми перевагу надано діалогічному та евристичному методам, оскільки вони, з огляду на специфіку дисципліни, сприяють нестандартному, творчому розв'язанню аспірантами поставлених завдань. Основними методами вивчення названих проблем є діалогічний та дослідницький, використання яких сприяє розгляду досліджуваних аспірантами явищ крізь призму психологічної норми і патології.

Дисципліна (ДВА.02)	Психопатологія політичного життя
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання з загальної, соціальної, політичної психології, психодіагностики тощо
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «**Психопатологія політичного життя**» – опанування теоретичних професійних знань про психопатологічні характеристики політичного життя особи, спільноти і суспільства, набуття здатності виявляти та оцінювати патологічний зміст політичних процесів, оволодіння практичними навичками адекватного вибору та застосування сучасних методів корекції політико-психологічних аномалій. Темі дисципліни дають уявлення про основні психопатологічні проблеми громадсько-політичних процесів і явищ: особливості психологічних викривлень у боротьбі за політичну владу та місце в соціальній ієрархії, зміст і прийоми політичних маніпулятивних впливів, патологічні тенденції розвитку соціально-політичної ідентичності та ціннісних орієнтацій, відхильні явища в гендерних сферах політичної діяльності, психологічну природу соціальних ілюзій і політичних міфологій, психологічні чинники політичних конфліктів.

Дисципліна (ДВА.02)	Психологія політичної комунікації
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із політичної та соціальної психології, психології мас і спільнот, психології спілкування
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Психологія політичної комунікації» – оволодіння аспірантами узагальненим і систематизованим знанням про психологію політичної комунікації на сучасному етапі її теоретичного осмислення і практичного застосування; ознайомлення їх із психологічними закономірностями процесу політичної комунікації з перспективи класичних і сучасних теорій соціальної та політичної психології, а також із суспільно-політичним досвідом, заснованим на розумінні цих закономірностей. Дисципліна включає знайомство з сучасними дискусіями з проблем можливої і етично припустимої глибини психологічного впливу політичної комунікації на свідомість і поведінку людей, актуалізує дилему семантичного спрощення/збагачення комунікації, та закладає основи аналізу та оцінки впливу процесів комунікації на розвиток і психологічне благополуччя суспільства. Програму побудовано таким чином, щоби забезпечити найбільшу продуктивність та ефективність навчального процесу через стимулювання інтерактивної складової навчання, пошуків пошукової активності та пізнавального інтересу, наближення матеріалу, що викладається, до індивідуальних потреб слухачів. Тому значна частина аудиторних занять проводиться з опорою на показовий та діалогічний методи навчання, які спонукають аспірантів до самостійного пошуку рішень політико- комунікативних кейсів.

Дисципліна (ДВА.02)	Профілактика психопатології в медіа (клінічна психологія в інформаційному вимірі)
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із політичної та соціальної психології, медіапсихології, психології мас і спільнот, психології спілкування
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Профілактика психопатології в медіа (клінічна психологія в інформаційному вимірі)» – оволодіння аспірантами теоретичними професійними знаннями з основних психологічних проблем віртуалізації життя, викликів і ризиків інформаційного суспільства та рефлексивними моделями їх опанування, а також набуття здобувачами практичних умінь захисту дітей різного віку від медіаризиків, психоедукації медіатравми війни та інших психопатологій, адекватного представлення психології в медіапросторі.

Дисципліна (ДВА.03)	Методи вибіркового дослідження у психології
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із загальної, соціальної та політичної психології.
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Методи вибіркового дослідження у психології» – ознайомлення з теоретичними та практичними основами формування вибірових досліджень у соціальній та політичній психології, поглиблення методологічних уявлень про вибіровий метод, збагачення дослідницького діапазону формування вибірових сукупностей, процедур забезпечення їхньої репрезентативності та процедур контролю загроз внутрішньої та зовнішньої валідностей, що походять від особливостей застосовуваних процедур формування вибірових сукупностей.

Дисципліна (ДВА.03)	Structural Equation Modeling
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання про сучасні програмні засоби в психологічних дослідженнях
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Structural Equation Modeling» спрямована на забезпечення формування практичних навичок у використанні пакетів прикладних програм на всіх етапах обробки великих масивів статистичних даних (збір даних, доступ до даних і управління даними, аналіз даних, презентація отриманих результатів).

Дисципліна (ДВА.03)	Резильєнтність та благополуччя персоналу організацій
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із загальної та соціальної психології
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Резильєнтність та благополуччя персоналу організацій» полягає в формуванні у здобувачів знань щодо понять резильєнтність та благополуччя з точки зору організаційної психології та визначення їх закономірностей розвитку на трьох рівнях: організаційному, командному, особистісному. Опанування навичками проєктування, діагностування, аналізу і прогнозування щодо розвитку резильєнтності та психологічного забезпечення благополуччя. З метою максимальної ефективності навчання, його продуктивності і наближення до індивідуальних потреб здобувачів третього рівня вищої освіти, програму побудовано таким чином, що в ній поєднано традиційні і новітні методи викладання. В реалізації програми перевагу надано діалогічному та евристичному методам, оскільки вони, з огляду на специфіку дисципліни, сприяють нестандартному, творчому розв'язанню аспірантами поставлених завдань.

Дисципліна (ДВА.04)	Інновації та експериментування у навчанні
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із дисциплін «Методологія наукових досліджень та сучасного гуманітарного пізнання», «Методика викладання психології у відкритому інформаційному просторі»
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Метою навчальної дисципліни «Інновації та експериментування у навчанні» є опанування аспірантами змістом та структурою інноваційної діяльності, психологічними аспектами сучасних технологій студентоцентрованого навчання у вищій школі з урахуванням новітніх тенденцій трансформації освітнього середовища, зокрема: генеративний штучний інтелект, доповнена та віртуальна реальність (AR/VR), імерсивні технології, мультимодальне письмо, інтелектуальні підручники); розвиток умінь щодо експериментування, проєктування та експертизи інновацій у сфері вищої освіти, а також практична підготовка до АПП (Асистентська педагогічна практика).

Дисципліна (ДВА.04)	Психологічна публікація в іноземних журналах
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із дисциплін «Методологія наукових досліджень та сучасного гуманітарного пізнання», «Науковий текст та академічне письмо (англійська мова)», «Методологія емпіричних досліджень у психології».
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни – оволодіння аспірантами професійними практичними знаннями і уміннями, необхідними для планування і підготовки власних публікацій англійською мовою в психологічних журналах, внесених до міжнародних наукометричних баз Scopus та/або Web of Sciences.

Дисципліна (ДВА.04)	Психометрика
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із загальної та соціальної психології, філософії науки
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Психометрика» – ознайомлення з теоретичними та практичними основами розроблення психодіагностичного інструментарію, основними принципами розробки психодіагностичних методик, формування у аспірантів системи основних понять психометрики, розвинення адекватних уявлень про конструювання вимірювального інструменту, забезпечення засвоєння основних процедур конструювання інструментарію.

Дисципліна (ДВА.05)	Соціальна психологія власності та економічної поведінки
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із загальної та соціальної психології
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Соціальна психологія власності та економічної поведінки» – формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти системного уявлення про соціально-психологічні основи феномена почуття власності, психологічного привласнення та економічної поведінки особистості та спільнот, включаючи уявлення про «своє-чуже» в широкому контексті, механізми формування установок до власності, багатства/бідності, споживання, накопичення, дарування, а також про соціально-психологічні чинники економічної нерівності та культури бідності/багатства.

Дисципліна (ДВА.05)	Психологічна стійкість і особистісні ресурси науковця: теорія і практика в умовах воєнного та повоєнного часу
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із загальної та соціальної психології
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Психологічна стійкість і особистісні ресурси науковця: теорія і практика в умовах воєнного та повоєнного часу» – забезпечення теоретичної обізнаності та практичної готовності здобувачів до збереження, підтримки й розвитку психологічної стійкості як ключового чинника професійної ефективності в умовах стресу, невизначеності та кризових ситуацій, спричинених війною. Дисципліна спрямована на виявлення та активізацію особистісних і професійних ресурсів науковця, формування навичок саморегуляції, рефлексії, адаптації до змін, профілактики вигорання, а також розвиток гуманістичних орієнтирів як основи цілісної академічної діяльності в перехідних соціокультурних умовах.

Дисципліна (ДВА.05)	Соціально-психологічні основи здоров'я
Рівень ВО	Третій (освітньо-науковий)
Курс	2-й рік навчання аспірантури
Обсяг	2 кредити ECTS (60 годин)
Мова викладання	українська
Вимоги до початку вивчення	Знання із загальної та соціальної психології
Практичне значення	Використання в наукових дослідженнях, викладанні психології, розробці програм професійного розвитку, консультуванні науковців та освітян
Інформаційне забезпечення	Лекційні та семінарські матеріали, рекомендована література, електронні ресурси
Форма проведення занять	Очна форма навчання
Семестровий контроль	Залік

Мета навчальної дисципліни «Соціально-психологічні основи здоров'я» – сприяння науково-теоретичному осмисленню аспірантами соціально-психологічних основ здоров'я і ставлення до нього, сутності психологічно безпечного середовища як умови збереження здоров'я та ознайомлення із інноваційними соціально-психологічними технологіями підвищення відповідальності в ставленні до нього.

